

Institut Municipal
d'Assistència Sanitària
IMAS. Barcelona 2007

hospitaldelmar

07

Assistència i coneixement, de la mà a Barcelona

L'Hospital del Mar, juntament amb els altres dispositius de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària, està configurant un dels pols més dinàmics de la ciutat de Barcelona en una de les àrees més necessàries per al futur de la nostra societat i el nostre país: el coneixement en temes de salut.

Després d'uns anys de recomposició interna de l'IMAS com a organització sanitària i després de l'impuls que ha comportat en l'àmbit sociosanitari la posada en marxa del Centre Fòrum, ara el projecte d'ampliació de l'Hospital del Mar –les obres inicials del qual ja es poden veure a l'hora de la presentació d'aquesta memòria– el rellançarà de manera definitiva. I a això hi hem d'afegir les perspectives de creixement que s'obren en alguns dels àmbits, com el de la salut mental i les addiccions, que completen la idea d'un grup de serveis sanitaris i socials sòlid, amb presència en tots els nivells d'atenció, amb capacitat per garantir la continuïtat assistencial i integrat al seu territori.

Dins del mapa sanitari català, l'IMAS es caracteritza per tenir una reconeguda capacitat d'alta especialització i alhora una projecció comunitària molt immediata perquè els seus centres són la referència per a gairebé un de cada quatre barcelonins, en uns dels districtes, ara com ara, socialment més vius i complexos, com són Ciutat Vella i Sant Martí.

La vinculació de l'IMAS als centres de formació universitaris i la seva participació tan activa en la recerca a través de l'IMIM i altres sinergies com les que s'estableixen amb el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, el posicionen en un lloc òptim en un moment en què és del tot necessari que les organitzacions sanitàries de primer nivell estiguin estretament vinculades a la recerca i el coneixement.

Els premis a la qualitat assistencial obtinguts, el reconeixement a la trajectòria dels seus professionals i el salt endavant en els projectes de recerca exemplifiquen com s'està teixint amb solidesa el nou projecte de l'IMAS, que ha de jugar, encara més, un paper destacat en el nostre sistema sanitari i social públic.

Marina Geli
Consellera de Salut

Els moments decisius de la nostra organització

Hi ha períodes en la vida d'una organització que acaben esdevenint emblemàtics a l'hora d'explicar la seva història. Són moments en què solen confluïr iniciatives en diferents àmbits que apunten en un mateix sentit: el de fer un pas decisiu i ambiciós. En el nostre cas, ja vam viure un d'aquests moments especials amb la designació de l'Hospital del Mar com a hospital olímpic. Allò va significar una modernització imprescindible de l'Hospital, però ja en fa vint anys. Avui tinc la impressió que estem en un altre d'aquests moments decisius. Les grans obres d'ampliació que ja s'han començat no tenen sentit per si soles, sinó que han d'anar acompanyades d'avenços del conjunt de l'entitat i en tots els àmbits. La memòria d'aquest any 2007 crec que reflecteix l'esperit de canvi i progrés dels nostres centres i els nostres professionals.

L'aposta pel terciarisme mostra la seva cara més innovadora amb la neurocirurgia d'alt nivell i amb el reconeixement com a centre capdavanter en el tractament del càncer, amb innovacions tant en el diagnòstic com en el tractament. Entre els avenços en la continuïtat assistencial, la nova unitat d'hospitalització a domicili s'afegeix a l'èxit del Programa de coordinació a l'alta amb l'atenció primària.

Pel que fa a la recerca, la nova estructura organitzativa potencia la relació entre la recerca bàsica i la clínica i s'ha de preparar per a l'increment de l'exigència a l'hora d'obtenir més recursos en aquests moments d'augment de la inversió europea i nacional en investigació. Juntament amb la recerca, la formació i la docència són els altres pilars que acompanyen la nostra funció assistencial i aquest any hi destaquen l'increment de places MIR i el compromís amb la UPF i la UAB per assumir amb una total implicació els nous estudis de Medicina, així com l'adscripció de l'Escola d'Infermeria a la UPF.

Ha estat un any on també s'han aconseguit millores en la continuïtat laboral amb la convocatòria de 232 places de contractes indefinits i l'aplicació dels contractes fixos discontinus. I en què les tecnologies de la informació i la comunicació han permès aprofundir en la millora de la comunicació interna entre els professionals. Uns professionals als quals s'ha reconegut la seva orientació a la qualitat i l'excel·lència tant individualment amb els guardons del Col·legi de Metges, com col·lectivament amb el premi TOP 20.

Un últim aspecte que voldria destacar és el creixent compromís dels nostres centres amb la responsabilitat social corporativa, un valor inherent a la nostra vocació de servei a la societat que es va consolidant a tota l'organització i va arrelant en cadascun dels professionals. Es tracta d'un aspecte més d'aquest moment de projecció al futur que estem vivint a l'IMAS.

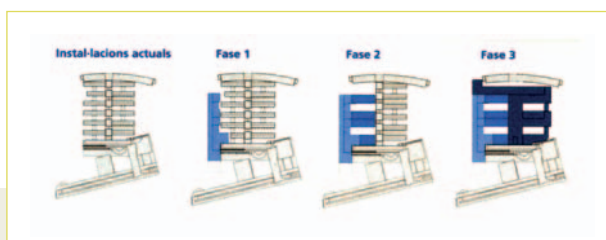
Jaume Raventós
Conseller delegat de l'IMAS

L'ampliació del Mar 2008-2017, un gran projecte sanitari de Barcelona

La posada en marxa de l'ampliació de l'Hospital del Mar ja és una realitat. Una pla que duplica amb escreix l'espai disponible i modernitza les instal·lacions i els equipaments per poder oferir solucions de salut a una població que en els últims deu anys ha canviat molt. Si l'augment de residents als districtes de Ciutat Vella i Sant Martí (més de 320.000 habitants) i l'envelliment de la població marquen la tendència sociodemogràfica, en l'àmbit assistencial cal destacar els nous models d'atenció (amb un pes creixent de l'atenció ambulatoria, l'atenció urgent i les alternatives a l'hospitalització) i la necessitat d'incorporar els avenços tecnològics i les aplicacions derivades de les tecnologies de la comunicació.

També s'ha pensat en un centre totalment orientat per a les persones. D'una banda, confortable i que fomenti la implicació dels pacients en la pròpia salut així com la col·laboració dels seus familiars. I, de l'altra, que afavoreixi les condicions de treball assistencial dels professionals en el marc d'un gran centre docent i investigador.

Un projecte de nou anys

L'Hospital del Mar és una peça essencial del sistema sanitari de la ciutat i del conjunt de Catalunya i no es pot prescindir de la seva activitat mentre durin les obres d'ampliació. Per tant, aquestes es faran en diverses fases, la primera de les quals s'acabarà a final del 2009 i suposarà la creació d'una nova façana perpendicular als històrics pavellons. Aquí s'ubicaran les urgències, les sales d'hemodinàmica i aritmies, la radioteràpia i l'atenció als parts.

En les fases posteriors es repararà totalment la trama de pavellons, que adoptaran una estructura més simple, s'ampliaran i s'hi construiran noves plantes.

Mentre durin les obres, l'Hospital de l'Esperança i el Centre Fòrum col·laboraran amb el Mar i s'hi ubicaran alguns serveis i unitats d'hospitalització, especialment de geriatria i traumatologia.

La superfície de l'Hospital passarà dels 44.000 m² actuals a 103.500 m² quan s'acabi l'ampliació el 2017.

Les dades de l'ampliació

- 100 espais de consultes externes
- 12 noves unitats d'hospitalització
- 532 llits convencionals
- 60 llits per a malalts crítics
- 60 punts d'atenció urgent
- 21 quiròfans
- 7 sales de parts
- 75 punts d'atenció als hospitals de dia
- 33 gabinets diagnòstics

Millores i innovació com a centres de referència

L'Hospital del Mar avança en la **neurocirurgia d'alt nivell** amb la introducció de tècniques capdavanteres com el **mapatge cerebral** i l'aplicació de realitat virtual, que han permès iniciar estudis de cartografia de les funcions cognitives mitjançant estimulació elèctrica de l'escorça cerebral amb el pacient en vigília. Una inversió de 614.662 euros ha permès adquirir l'equipament necessari (consola virtual, microscopi i sistema de cirurgia guiada) i disposar d'un equip multidisciplinari estable de quiròfan per practicar les deu primeres intervencions. L'aposta feta, que també es manifesta en la realització de guàrdies d'hemorràgia subaracnoïdal, ens converteix en un hospital de referència en aquesta especialitat a Catalunya.

A l'Hospital de l'Esperança s'ha instal·lat el primer aparell de **radioteràpia d'intensitat modulada** en un centre públic de Barcelona, un equipament que permet augmentar la dosi de radiació a la zona tumoral i disminuir-la als òrgans i teixits sans propers, de manera que es millora l'efectivitat del tractament i es redueixen els efectes secundaris.

Com a capdavanters en el tractament del càncer de mama a Catalunya, l'Hospital del Mar ha esdevingut un model per a altres centres amb un abordatge integral i uns tractaments cada vegada més personalitzats. Aquests avenços han fet possible que a Catalunya s'hagi arribat al 85% de supervivència als cinc anys i al 90% quan el diagnòstic es fa per cribratge.

L'Hospital del Mar ha estat el primer de l'Estat a incorporar la citologia en medi líquid, que comporta **millores en el cribratge del càncer de cèrvix** en temps i qualitat del diagnòstic. Aquesta tecnologia, assistida per ordinador, permet la lectura automatitzada de 300 mostres en vuit hores i fa un precribratge que és validat pels citotècnics i patòlegs.

La **Jornada sobre el càncer de mama**, ja en l'onzena edició, s'ha consolidat com una trobada per als professionals de diferents especialitats assistencials i perfils professionals per aprofundir en la prevenció, el diagnòstic i el tractament d'aquesta malaltia.

El model d'atenció socio sanitària de l'IMAS s'ha demostrat capdavanter, tal com ho prova el conveni de **col·laboració signat amb el Ministeri de Salut de Portugal** per actuar com a consultor en aquest àmbit.

Amb la remodelació del Servei de Farmàcia de l'Hospital del Mar s'han implantat dos sistemes d'automatització d'emmagatzematge i dispensació de medicaments. Integrats en el programa de dispensació de dosis unitàries als pacients ingressats, augmenten l'eficiència i la **qualitat de la dispensació farmacèutica** de medicació i reordenen les càrregues de treball del personal. Prop del 25% de la medicació de reposició i de carros d'unidosi, així com tota la medicació de pacients ambulatoris, ja es dispensen amb aquest sistema.

Després de la implantació a l'Hospital de l'Esperança i al Centre Fòrum, l'**estació de treball mèdic i d'infermeria** ja està desplegada al 50% dels serveis de l'Hospital del Mar i en nou dels onze centres del PASSIR (atenció a la salut sexual i reproductiva).

Un salt endavant en recerca

2007 ha estat un any de canvis en la recerca de l'IMAS. La seva estructura organitzativa s'ha modificat amb la creació de cinc grans programes de recerca: Càncer, Processos inflamatoris i cardiovasculars, Neuropsicofarmacologia, Informàtica biomèdica i Epidemiologia i salut pública. Aquesta estructura respon a les noves necessitats i reptes que presenta una organització que ha de **potenciar la relació entre la recerca bàsica i la clínica**. També s'ha renovat la composició de la Comissió de Recerca de l'IMAS i s'ha constituït el Comitè de Direcció de l'IMIM-Hospital del Mar.

Respecte de l'activitat científica, cal destacar l'augment en el nombre i la qualitat de les publicacions científiques, amb un total de 319 articles originals internacionals. També cal fer esment que l'IMIM-Hospital del Mar continua **entre els deu primers centres espanyols** tant en publicacions científiques com en nombre de cites rebudes.*

Quant als projectes de recerca, s'ha assolit un nivell d'èxit del 40% per segon any consecutiu en la convocatòria més important de l'àmbit de la biomedicina: la del Fons d'Investigació Sanitària (Instituto de Salud Carlos III). Així mateix, cal destacar la incorporació d'un nou grup de l'IMIM-Hospital del Mar al CIBER d'Epidemiologia i Salut Pública, i la incorporació de cinc grups a xarxes RETICS. El 2007, any de l'entrada en vigor del 7è Programa Marc de la Unió Europea, s'han concedit a l'IMIM dos projectes europeus dins del Programa de salut pública de la Unió Europea i ha finalitzat el projecte Infobiomed, liderat pel Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica.

Finalment, s'ha de destacar que el 2007 ha estat el primer any del **contracte programa amb el Departament de Salut** de la Generalitat de Catalunya, la qual cosa ha permès desenvolupar el nou pla estratègic per a la recerca i establir els mecanismes i recursos necessaris per incrementar la disponibilitat de temps per a la recerca dels investigadors amb activitat assistencial de l'IMAS.

*Caracterització bibliomètrica de la producció científica a Catalunya, 1996-2006. Lluís Rovira, Raül Isaac Méndez-Vásquez, Eduard Suñen-Pinyol i Jordi Camí.

La importància de la continuïtat assistencial

COORDINACIÓ SANITÀRIA A BARCELONA

Dimecres, 6 de juny de 2007

EL PUNT

L'hospital del Mar ofereix un suport integral als usuaris

Un 15% dels pacients requereixen una ajuda extra a l'hora de sortir del centre

L'ÀREA DE CURE I ASSISTÈNCIA
La Plataforma de Cures

El Programa de Coordinació a l'alta entre l'Hospital i l'atenció primària ha gestionat 2.026 altes i inclou 596 malalts hospitalitzats i 53 pacients intervingudes de mama en cirurgia major ambulatoria, amb un increment del 47% respecte a l'any anterior.

D'altra banda, Infermeria ha elaborat el document de **continuïtat de cures a l'alta**, una eina eficaç al servei de professionals, malalts i cuidadors, que ordena metodològicament el procés de cures d'infermeria i les reflecteix en la història clínica, de manera que facilita informació a altres professionals i cuidadors des de l'ingrés i durant tot el procés, incloent-hi l'estat en el moment de l'alta.

La nova **Unitat d'Hospitalització Domiciliària** de l'Hospital del Mar ofereix una alternativa a l'hospitalització convencional una vegada superada la fase aguda de la malaltia. Al seu domicili, el pacient rep una atenció mèdica especialitzada i el suport d'infermeria amb supervisió d'algun familiar o acompanyant.

El camí de l'excel·lència i la qualitat

Els hospitals del Mar i de l'Esperança han estat escollits per segona vegada consecutiva com a millors centres en el programa **TOP 20** i el Servei de Pneumologia ha estat guardonat en l'àrea de Respiratori. En relació amb el procés d'**acreditació** dels hospitals de la xarxa hospitalària pública, es van superar en més d'un 85% els estàndards avaluats. Aquesta acreditació –imprescindible per poder contractar amb l'Administració sanitària– està orientada a la qualitat dels processos i als seus resultats.

El 2007 s'ha redactat el primer informe anual del **programa IMASQual**, on consten el seguiment dels objectius, els projectes estrella i l'anàlisi dels indicadors de qualitat (SisQual). El programa IMASQual es basa en catorze objectius agrupats en sis dimensions: atenció centrada en el pacient, seguretat clínica, efectivitat clínica, eficiència en l'ús de recursos, necessitats dels professionals i responsabilitat social. El tercer concurs d'incentivació d'**iniciatives de qualitat** (projectes estrella) ha implicat 186 professionals en quinze projectes, quatre dels quals han rebut ajuts externs.

L'Hospital del Mar s'ha adherit com a centre pilot a la campanya de **promoció de la higiene de mans de l'OMS**, que destaca la importància del rentat de mans dels professionals sanitaris en la prevenció de les infeccions nosocomials. D'altra banda, els Serveis d'Esterilització s'han afegit a d'altres que ja tenen la **certificació del sistema de qualitat** segons la Norma ISO 9001:2000.

Entre més de vuitanta projectes d'investigació, dos sobre el dolor crònic postquirúrgic realitzats pel Servei d'Anestesiologia de l'Hospital del Mar i un de l'IMIM sobre la fibromiàlgia han aconseguit una beca de La Marató de TV3 dedicada al dolor crònic.

Entre les **Millors Idees de la Sanitat** de *Diario Médico* va ser reconeguda la web del Programa d'insuficiència cardíaca. Aquesta pàgina web és una eina on pacients, familiars i especialistes treballen en xarxa per millorar la qualitat de vida dels malalts.

Al Centre Fòrum s'ha portat a terme la primera d'un conjunt d'accions destinades a millorar el confort de l'entorn, entre les quals hi ha l'adequació dels espais de lectura i de la Sala Fòrum, adaptada com a espai polivalent per fer-hi reunions, xerrades i altres activitats.

Responsabilitat i compromís amb la societat

La sostenibilitat i el respecte al medi ambient són objectius inclosos en el Pla de qualitat de l'IMAS. El 2007 s'ha impulsat una campanya, pionera a Catalunya, de sensibilització per a un ús de l'**energia respectuós amb el medi ambient**, amb accions concretes per a professionals i usuaris: economitadors d'aigua, punts de reciclatge, detectors de persones per controlar la il·luminació, normativa de bones pràctiques... La campanya ha tingut el suport d'accions com la conferència del meteoròleg Tomàs Molina sobre com el canvi climàtic afectarà l'atenció sanitària i l'exposició didàctica "Amb el medi ambient i l'ús responsable de l'energia".

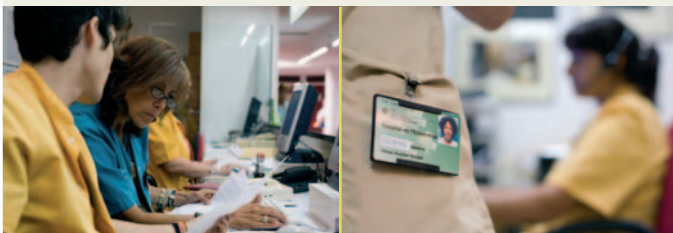
Respecte al **foment de l'autonomia dels pacients** amb relació a la pròpia salut, destaquen els èxits del projecte EMILIA, orientat a proporcionar eines d'autocapacitació als malalts mentals amb trastorns bipolars i esquizofrènia amb l'objectiu de facilitar la seva integració social i laboral. En el marc d'aquest projecte europeu es va celebrar la jornada de presentació a Espanya, que va acabar amb un programa especial des de l'Hospital del Mar, de Ràdio Nikosia, que des de 2003 emet en diferents ràdios un espai d'integració per a persones amb malalties mentals.

La participació dels ciutadans s'impulsa a través de la **col·laboració amb entitats de suport als pacients**, com la Lliga Reumatològica Catalana, Acció Psoriasi, l'Associació Espanyola contra el Càncer, la Fundació Tallers, el Casal d'Infants del Raval, la Federació Catalana d'Entitats contra el Càncer i l'Associació Catalana de Malalts d'Hepatitis C.

L'exposició "**Omple la teva vida de sentit**", celebrada al Centre Fòrum, ha volgut conscienciar sobre els aspectes positius del **voluntariat**. L'Hospital de l'Esperança compta amb la col·laboració de la Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica (Oncolliga) i Creu Roja, i a l'Hospital del Mar hi ha tres associacions de voluntaris: Azinnia, Maria Auxiliadora i Acasc, que han fet prop de cinquanta visites diàries, a més de col·laborar en activitats per Nadal i Sant Jordi.

D'altra banda, al Centre Fòrum s'ha impulsat el programa +Benestar, una iniciativa per dinamitzar malalts de l'àrea sociosanitària, que inclou activitats d'animació, exercici físic i un taller de manualitats.

Els professionals: implicació i millores laborals

S'ha elaborat un pla estratègic de **política de contractació** amb l'objectiu de millorar la continuïtat laboral a través de la figura dels treballadors interins fixos discontinus. A més, el 2007 s'han convocat 232 places per ocupar vacants amb contractes indefinits.

En el marc del Conveni Col·lectiu 2004-2007, aquest any s'han consolidat totes les **carreres professionals i incentivacions** corresponents als grups C, D i E. Això inclou el 84,4% dels titulats superiors, el 76,4% dels titulats mitjans i el 62,5% de la resta de categories.

La **intranet** de l'IMAS està aprofundint en la **interactivitat** a través d'espais oberts a l'opinió i la participació dels professionals, alhora que introdueix a la mateixa pàgina principal l'accés directe a temes d'interès prioritari per als professionals. La intranet, juntament amb la consolidació de la revista en paper *L'IMAS a la butxaca*, s'han convertit en eines que faciliten la **comunicació interna** en els diferents centres.

Amb motiu del Dia Mundial sense Tabac es va organitzar una campanya de divulgació per promoure la deshabituació del tabac entre els professionals, que també es va obrir a tota la població. Amb el lema **Per uns centres lliures de fum** es volia conscienciar sobre l'evidència científica del perjudici del fum ambiental del tabac i el fet que suposa una causa important de malalties respiratòries i cardiovasculars. A l'Hospital del Mar, els usuaris i professionals van poder conèixer el seu nivell d'exposició al monòxid de carboni a través d'una coximetria.

Els guardons a l'**excel·lència professional**, concedits pel Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, han reconegut els següents professionals dels nostres centres: Josep M. Garcés Jarque (Servei de Medicina Interna-Infeccioses), Carles García-Ribera Comdor (Secció de Psiquiatria de l'IAPS) i Ramon Miralles Basseda (Servei de Geriatria de l'IMAS). Francesc X. Real va rebre el premi en l'àmbit de la Recerca biomèdica.

La formació i la docència, bases de futur

El conveni signat amb la **Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Autònoma de Barcelona** permetrà assumir des del curs 2008-2009 els **nous estudis de Medicina** de les seves facultats. Es tracta d'un projecte d'implicació amb la docència que ha de fer participar més intensament els professionals de l'IMAS en la tasca docent i ha de permetre la integració dels estudiants en els processos assistencials.

L'**Escola Universitària d'Infermeria**, que ha estat adscrita a la Universitat Pompeu Fabra, ha desenvolupat un programa d'intercanvi amb l'Escola d'Infermeria de Rodez, a França. També, cal destacar la participació en l'organització de la IV Jornada de la Revista Àgora d'Infermeria en el seu desè aniversari i l'organització del III Dia Internacional de la Infermera, amb la participació de tots els serveis.

L'**Escola Bonanova de Formació Professional Sanitària** va rebre el Premi Marta Mata del Ministeri d'Educació i Ciència, que reconeix una trajectòria d'**innovació i bones pràctiques educatives** que pugui servir de model a altres centres en la consecució d'una educació de qualitat. Un exemple d'aquesta innovació és el projecte d'Hospital Virtual, que l'Escola Bonanova ha impulsat en col·laboració amb el Consorci Hospitalari de Catalunya i l'empresa SAVAC de sistemes informàtics, que constitueix una eina d'ensenyament innovadora ja que simula un entorn real d'informació i gestió hospitalària i treballa sobre un sistema informàtic estàndard.

Amb els **incrementos de les places de MIR** es formen als hospitals de l'IMAS 180 residents. S'ha acreditat una plaça més en els serveis de Dermatologia, Digestologia, Oncologia Mèdica i Psiquiatria i s'ha reacreditat l'especialitat d'Anàlisis Clíniques del Laboratori de Referència de Catalunya. Pel que fa a la formació de llevadores internes residents (LLIR), que es va iniciar el 2005 amb tres places d'estudiants de la Universitat de Barcelona, ara ja n'hi ha sis que fan la residència al Servei d'Urgències Ginecològiques i Obstètriques, sala de parts, sala hospitalària de Ginecologia i Neonatologia, embaràs de risc i vuitena visita, i als centres del Programa d'atenció a la salut sexual i reproductiva (PASSIR).

Dins del Programa de formació continuada s'han organitzat 131 cursos, als quals han assistit 1.943 professionals dels centres de l'IMAS, que han sumat un total de **31.088 hores de formació**.

hospitaldelmar

**IMAS. Institut Municipal
d'Assistència Sanitària**

Edifici Hospital del Mar
Passeig Marítim, 25-29, planta 10
08003 Barcelona
Tel. 93 248 32 64
Fax 93 248 32 63
info@hospitaldelmar.cat
www.hospitaldelmar.cat